

Een identiteit is heel hard werken

Het is een menselijk trekje, we scheppen graag tegenstellingen. Wij versus Zij. Het bepaalt wie we zijn, daar is niets Limburgs aan. Er komt ook veel psychologie om de hoek kijken, blijkt uit mijn gesprek met Limburgs taaldeskundige en zaterdagcolumnist van deze krant Leonie Cornips. Zij stelt dat je niet wordt geboren met identiteit. „Een identiteit is hard werken, daar moet je iets voor doen. Je bent niet een Limburger omdat je er geboren bent. Je zult ook iets moeten doen om Limburger te worden. Je wordt lid van een *sjutterie*, viert carnaval.

Leonie Cornips.

Je moet je ook de verhalen, de interesses eigen maken, dat krijg je niet mee bij je geboorte. Het is

hard werken, dat vergeten mensen wel eens. En als jij moeite hebt gedaan om bij een bepaalde groep te horen en daar komt dan ineens een vreemde bij, moet hier toch eerst over worden onderhandeld. En dan kom je op een erg emotioneel proces: hoort iemand erbij of niet? Ook dat is steeds afhankelijk van de situatie.” Op het moment dat mensen jou als niet-Limburger beschouwen en jij gaat in dat hokje zitten, doe jij ook werk, zegt Cornips. „Het komt van beide kanten.” Alleen de vraag ‘ben ik een Lim-

burger of een niet-Limburger’ is wetenschappelijk gezien al heel gek. Want daarbij ga je uit van de veronderstelling dat de grens van het gebied ook een sociale grens is. Cornips: „Mensen zijn bezig om zo’n gebied sociaal in te vullen, betekenisvol te maken. Limburg is bij het koninkrijk gekomen als een jonge provincie, die voor die tijd niet bestond. Dus die grenzen van Limburg zijn vastgelegd op het moment dat het bij het koninkrijk kwam, dat is heel erg arbitrair geweest. Die mensen die in dat gebied woonden kregen ineens een nieuwe naam. Ze woonden in Limburg, hoorden plots bij een koninkrijk. Ja, en dan moet je iets gaan doen. Hoor ik erbij

of hoor ik er niet bij en wat heb ik met mijn buurman te maken die twee dorpen verderop woont? Dan moet je gaan werken. Professor Ad Knotter (directeur Sociaal Historisch Centrum voor Limburg, eerder in deze serie, red.) noemt dat een proces van negatieve integratie. Dus Limburgers hebben zich kunnen identificeren door te kijken naar dat Holland en te zeggen: kijk, wij doen hier andere dingen. Dat is wat ons tot Limburgers maakt.” En er is volgens Cornips nog een aspect: dit soort processen vindt altijd plaats onder de invloed van machtsverhoudingen. Wie de macht heeft, maakt zich niet druk over die wij-zij-ver-

TAALKENNER

houdingen. Amsterdam hoeft zich met niemand te vergelijken, in nationale context. Het is anders als je het in Europese context bekijkt: dan kijkt het naar Londen en Parijs en stelt het opeens niks voor. Degene die de macht heeft in nationale context is zich nooit zo bewust van die positie. Wie zich hier wel bewust van zijn, zijn de mensen in de periferie. Dat hoeft niet per se Holland-Limburg te zijn of stad-platteland, maar het kan ook per straat gelden. Bijvoorbeeld bepaalde wijken in Amsterdam waar alleen mensen wonen met lage inko-

mens, ook dat is een stuk periferie waar de macht niet gezeteld is. Vanuit die plekken komen die processen op gang.” Het lijkt wel een soort emancipatie. „Ja, een witte man zit amper in de periferie. Als vrouw merk je het al, om maar te zwijgen over een gekleurde vrouw die in Limburg woont. Zo heb je allerlei schillen.” „Stereotypen zijn belangrijk om het wij-zij-gevoel handen en voeten te geven: zij zijn gierig, wij zijn gul. Zij zijn protestants en wij katholiek. Wij hebben hier het goede leven en zij zitten daar op een houtje te bijten. Deze stereotypen zijn heel belangrijk om die wij en zij handen en voeten te geven. Deze ste-

reotyperingen zijn oud, maar ze verschuiven wel. Hoe mensen Limburg typeren is heel anders dan vijftig jaar geleden. En je hebt best kans dat over een of twee generaties dat verschil Holland-Limburg niet relevant is. Dat het alleen nog maar iets is dat gevoeld wordt bij een oudere generatie. Er zijn studenten die tegen mij zeggen dat ze trots zijn dat ze nergens thuishoren, die zich juist willen neerzetten als kosmopoliet. Ik heb eens een Limburgse student gesproken die het dialect haatte. Zij associeerde dat met een niet gelukkige jeugd en ze vond het vervelend dat als iedereen in de collegezaal meteen hoorde dat ze uit Limburg kwam.”